

Розділ 1

2008 рік

Від легкого, грайливого пустуна-вітру, що нишком прокрався до затишної невеличкої кімнати крізь прочинене вікно, Софійка прокинулася й розплющила очі. Легенько гойдалися віконні фіранки, і від вранішньої свіжості було навіть прохолодно, хоча надворі буяло у всій своїй неземній красі літо. Дівчина швидко зіскочила з ліжка, звичним плавним рухом відкинула назад золотаві хвилі блискучого рудого волосся, похапцем накинула ситцевого халатика й усміхнулася народженому новому дню. Вона підійшла до вікна, зсунула набік старенькі, але чисто випрані фіранки й зачаровано задивилася в сад, де серед дерев, кущів та довгошиїх рожевих мальв оживав несміливий хмарний ранок. Передранковий вітерець злегка розвіював світле волосся дівчини, приємно лоскотав обличчя, доносив до неї солодкий запах вишень, густо облитих білим цвітом. Софійка вдихнула цей запах на повні груди й ще кілька хвилин помилувалася квітучим садом.

Навщпиньки, щоб не розбудити діда, Соня пройшла повз його кімнату та опинилася надворі. Біля ганку, під великою кристалатою старезною яблунею, примостився масивний саморобний дерев'яний стіл. Колись він мав почесне місце на кухні, але шашіль почав підло точити ніжки, тож стіл винесли надвір, на сонце, де й залишили, — так буває: усе старе рано чи пізно замінюють на нове. Стіл, як добрий старий друг, не зник із родини, лише зайняв інше місце. На столі відро з холодною криничною водою та старий, з надщербленою ручкою, керамічний кухлик. Дівчина, не вагаючись ні на мить, схопила кухлика, зачерпнула кришталеві води з відра та плеснула собі прямо в обличчя.

— Ох! — мимоволі вирвалося в неї з грудей, бо від води, що здавалася крижаною, одразу перехопило подих.

Махнувши головою, Софійка провела долонями по почерво­ні­лому обличчю. У її карих, майже чорних очах засвітилися грайли­ві та щасливі іскорки. Ще б пак! Незабаром приїздить її коханий Сашко, якого вона не бачила майже два місяці! Тільки уявити: цілі два місяці! Це ж так довго! Майже ціла вічність! Їй хотілося від щастя кричати, щоб усі навколо чули цю новину, злетіти на потужних крилах над рідним селом, що тонуло в ліні садів та яскра­вій зелені, туди, де висне в синьому небі вільний жайворонок...

Софійка пройшлася двором, жартома сіпнула довгу гілку виш­ні в білому цвіту, яка одразу ж обдала її густою росою. Великі краплі впали в густу соковиту траву, розсипалися дрібними скал­ками й заіскрилися перлами.

— Господи! Як же мені добре! — не сказала, проспівала дів­чина та закружляла серед вишень у щасливому танку. Її довге світло-руде та шовковисте волосся розсипалося хвилями по пле­чах майже до тоненької талії, воно раділо народженню нового дня разом із дівчиною, танцювало грайливими пружинками, обвило її пухнастою хмаркою.

— Не спиться, дзиг? — Софійку вивів зі стану ейфорії голос діда, що вже прокинувся й стояв на ганку, задоволено усміхаю­чись у сиві вуса.

— Нехай у мене зранку повно справ, — Софійка, підстрибу­ючи, підбігла до діда. — А чому ти рано прокинувся?

— Хто рано встає, тому Бог дає. Чула таке?

— Чула, чула. Але яка потреба так рано вставати?

— Корову треба вигнати на пасовисько, гусей, кури вже по­прокидалися, — кивнув головою дід у бік старого, перекошено­го хліва.

— Кури ще сплять і десятий сон бачать, — засміялася Со­фійка. — А півень кукурікнув, а там хоч не розвиднюйся.

— Під лежачий камінь, донечко, і вода не тече, — зітхнув старий та, спираючись на ковіньку, зійшов сходами та сів на лавку біля столу. — Чого ж мені боки відлежувати, коли моя дзига вже на ногах? — Дід із любов'ю поглянув на онуку, при­мружив очі.

Софійка вправними рухами ввімкнула електропіч, поставила на неї велику чавунну пательню, і за мить зашкварчали шматоч-

ки сала та смажені яйця. Софійка поставила на дерев'яний стіл, застелений новою картатою цератою, тарілку з нарізаним хлібом, яйцями та запашним салом.

— Корова в хліві, а ми їмо, — буркнув дід, але без зла, радше задля годиться.

— Я все встигну, — відказала дівчина. — Чи сумніваєшся?

— Знаю, — тихо мовив дід, і по його зморщеному обличчю промайнула тінь смутку. — Мати в тебе теж такою була, вправною та спритною.

— А ще якою? — з цікавістю спитала дівчина, і серце її тривожно закалатало. Дід дуже рідко заводив розмову про матір, яку Софійка не пам'ятала, але так хотіла про неї бодай щось та дізнатися. Звичайно, можна було б розпитати бабу Параску, яка знала все про всіх у селі, але в її розповідях було багато пліток, а Софійка хотіла знати правду. Нехай гірку, болючу, але правду.

— Було прокинеться твоя мати, як і ти, ні світ ні зоря, побіжить до саду. Босоніж по росяній траві пронесеться, мов вихор, росою з квітів умиється, казала, що гарна вродою буде, що хлопці любитимуть... Ось і долюбилася, — дід тяжко зітхнув.

— Ти справді не знаєш, хто мій батько? — тихо запитала Софійка, і, здалося, серце на мить перестало калатати в грудях.

— Як-то я можу знати, коли вона й сама не знає? Та чи це тепер важливо?

— Та ні. — Дівчина покопирсала виделкою шматочок рум'яного сала. — Мені байдуже. А правда, що я дуже схожа на неї?

— Як дві краплі води! І волосся в неї таке ж гарне було, як у тебе, довге, пухнасте, руде, і очі мов дві вуглинки, і обличчя свіже, та навіть ямочки на щоках у вас однакові, коли усміхаєтесь. А до роботи хвацька була, як і ти в мене... Ох, — знову зітхнув старий, — Усе було добре, доки не загуляла з чоловіками. Спочатку гульки, потім з'явилася ти, пізніше — пиятики.

— Мати справді... багато пила? — обережно спитала дівчина.

— Так пила, що забувала прийти додому дитину нагодувати. Як вигнали її з роботи, то, бувало, і по тижню я її не бачив.

— Вона... сама мене покинула? Баба Параска казала, що ти їй порадив вибратися з дому, — несміливо запитала дівчина й опустила очі, ніби була якась її провина в безпутстві матері.

— А що було робити? Дитинка дома зі старим дідом, а вона то в одній хаті пиячить і бійки влаштовує, то в іншій. Прийшов голова сільради та сказав, що не буде з неї діла, треба дитину в дитбудинок віддавати. Тоді я їй порадив їй везти свій сором із села кудись подалі, а сам оформив опікунство над тобою, то й живемо, як Бог дає.

— Вона жодного разу не приїздила до мене... коли я була маленька? — стиха промовила Соня.

— Ні, доню, жодного разу.

— То, може, її вже серед живих немає?

— А ти бабу Параску спитай: вона все знає. Живе твоя мати в Олександрівці. Це десь за п'ятдесят кілометрів від нашого села. Жива й здорова, але до цього часу не кинула дружити з оковитою. Пішки можна було сто разів прийти на доньку подивитися, але ні, не йде. Може, і добре, що моя дружина не бачить такого стидовища. Бачиш, як буває: коли вона народжувала твою матір, то життя своє віддала, а таке життя, яке веде твоя матір, не варте ламаної копійки.

— Отже, вона мене зовсім не любить? — голос Софійки затремтів від хвилювання, тим паче, що дід завжди говорив «твоя мати» й ніколи не називав своєю донькою.

— Не вмію, доню, брехати, правду скажу. Хіба то мати, що не хоче свою рідну кровинку побачити? Так собі, зозуля. Та ти не переймайся цим...

— А я й не переймаюся, — Софійка усміхнулася дідусеві. — Я звикла, що в мене є ти, мій любий дідусю Андрію, а більше мені ніхто не потрібний.

— Як то? А той, на кого чекаєш? Як же він? — Дід хитро примружив очі, ховаючи усмішку у вусах.

— Діду, — дзвінко засміялася Софійка, і суму наче й не було. — І звідки ти все знаєш?

— Собака гавкає — вітер несе, — усміхнувся дід.

— Ну, діду! Я ж нікому не казала, що Сашко приїздить.

— У тебе все на обличчі написано. Очі он аж світяться щастям!

— Справді?!

— Йй-Богу!